

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2010/2202
Karar No : 2016/3708

REKABET KURUMU
Tarih : 19.04.2017
Sayı : 2700

Davacı : Pet-Line Petrol Ürünleri Ticaret A.Ş.
Vekilleri : Av. Ali AYDIN, Av. Sevinç YILDIRIM
Bağlarbaşı Mah. Şahin Sok. No:12, Aydın&Aydın Plaza
Maltepe/İSTANBUL

Davalı : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza, B 3 Blok Bilkent / ANKARA

Davanın Özeti : Davacı şirketin rekabeti engelleyici uygulamalarının önlenmesi yolunda bayisi tarafından yapılan şikâyetle ilgili olarak Rekabet Kurulu (Kurul) tarafından verilen 04.02.2010 tarih ve 10-13/135-55 sayılı kararın; davalı idareye intikal eden şikâyetle konu dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'de yer verilen istisnadan yararlanması gerektiği, bu nedenle intifa hakkının sona ereceği tarihe bağlanmış olan sözleşme süresinin Tebliğ'de belirlenen sınırı aşması nedeniyle rekabet kurallarına aykırı olduğunun ileri sürülemeyeceği, dava konusu olayda bayinin Efe Petrol Ltd. Şti. olmadığı, şikâyetçi Uslu Petrol Ltd. Şti.'nin bayi olduğu, bu iki şirketin birbiriyle bağlantısı olmadığı, söz konusu bayinin dağıtıcıdan önce istasyon üzerinde aynı ya da şahsi bir hakkının olmadığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Bayi ile taşınmaz maliki arasında bağlantı olduğu durumlarda Tebliğ'de öngörülen istisnadan yararlanmanın mümkün olmadığı, dava konusu uyuşmazlıkta da bayi ile taşınmaz maliki arasında bağlantı bulunduğu dikey ilişkinin istisnadan yararlanmasının mümkün olmadığı belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet ASYA'nın Düşüncesi : Davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Pınar İMİRZALIOĞLU'nun Düşüncesi : Belirli türdeki dikey anlaşmaların hangi esaslar dâhilinde 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan muaf tutulacağını düzenleyen 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nde; anlaşmaların grup muafiyetinden yararlanabilmesi için tabi olacağı bazı hususlar yanında, bu tür anlaşmaların rekabet yasağına ilişkin hükümlerinin beş yılı aşmamak kaydıyla muafiyetliden yararlanabileceği düzenlenmektedir.

Dağıtıcı ile istasyon sahibi arasında; hem bayilik, hem de intifa sözleşmesinin bulunduğu durumlarda, intifa sözleşmesinin muafiyetliden yararlanabileceği üst sınır, taraflar arasındaki dikey ilişkiye esas teşkil eden ilk anlaşmanın yapıldığı tarihten itibaren beş yıl olduğundan, dağıtıcının, istasyon sahibi ile bağlantısı olmayan üçüncü kişi ile yapacağı bayilik sözleşmesinin süresinin de bu beş yıllık süre ile sınırlı olması gereklidir.

Bu nedenle, davacı şirketin, Kınık Köyü Tüzelkişiliği ile yaptığı intifa hakkı ve Uslu Petrol İnş. Nak. Tic. Ltd. Şti. ile yaptığı bayilik sözleşmesinin oluşturduğu dikey anlaşmanın 18.09.2010 tarihine kadar grup muafiyetinden yararlanmasına ilişkin dava konusu 04.02.2010 günü 10-13/135-55 sayılı Rekabet Kurulu kararında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle, davanın reddine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2010/2202

Karar No : 2016/3708

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

Dava, davacı şirketin rekabeti engelleyici uygulamalarının önlenmesi yolunda bayisi tarafından yapılan şikâyetle ilgili olarak Rekabet Kurulu tarafından verilen 04.02.2010 tarih ve 10-13/135-55 sayılı kararın iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, bu Kanun'un amacının, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hakîmiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olduğu belirtilmiştir; "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde, "Teşebbüs", "piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler" olarak tanımlanmıştır; "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan doğruya veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilerek, bu hâllere örnekler verilmiştir; "Muafiyet" başlıklı 5. maddesinde ise, "Kurul, aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı hâlinde, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4'üncü madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir:

- Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
- Tüketicinin bundan yarar sağlanması,
- İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
- Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olanlardan fazla sınırlanmaması.

Muafiyet belirli bir süre için verilebileceği gibi, muafiyetin verilmesi belirli şartların ve/veya belirli yükümlülüklerin yerine getirilmesine bağlanabilir. Muafiyet kararları anlaşmanın ya da uyumlu eylemin yapıldığı veya teşebbüs birliği kararının alındığı yahut bir koşula bağlanmışsa koşulun yerine getirildiği tarihten itibaren geçerlidir.

Kurul, birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi hâlinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabilir." kuralına yer verilmiş olup, bu madde hükmüne dayanılarak hazırlanan ve 14/7/2002 tarih ve 24815 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, 2003/3 ve 2007/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliğleri ile değişik, Dikey Anlaşmalara İlişkin 2002/2 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği'nin 1. maddesinde, bu Tebliğ'in amacının; dikey anlaşmaların, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmasının koşullarını

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2010/2202

Karar No : 2016/3708

belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasında, üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmaların -dikey anlaşmalar- bu Tebliğ'de belirtilen koşulları taşınması kaydıyla, Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan Kanun'un 5. maddesinin 3. fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulduğu; 2. fıkrasında, bu Tebliğ ile sağlanan muafiyetin, sağlayıcının dikey anlaşma konusu mal veya hizmetleri sağladığı ilgili pazardaki pazar payının % 40'ını aşmaması durumunda uygulanacağı kurala bağlanmıştır.

Tebliğ'in 3. maddesinde ise, rekabet etmeme yükümlülüğü, alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı her türlü yükümlülük olarak tanımlanmıştır. Yine aynı Tebliğ'in 5/(a) maddesinde, Tebliğ ile tanınan muafiyetin anlaşmalarda alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğüne uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır.

2002/2 sayılı Tebliğ'in açıklanması amacıyla çıkarılan Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 39. paragrafında, "Alıcıya en fazla beş yıllık süre için rekabet etmeme yükümlülüğü getirilebileceğine ilişkin düzenlemenin bir istisnası bulunmaktadır: Alıcının anlaşmaya dayalı faaliyetlerini sürdürürken kullanacağı tesis tümüyle sağlayıcıya ait ise sağlayıcının kendisine ait olan bir tesiste kendi izni olmadan rakip malların satılmasına izin vermemesinin mantıklı bir sınırlama olduğu görüşünden hareketle, alıcıya getirilecek rekabet etmeme yükümlülüğü herhangi bir şekilde süre sınırlamasına tâbi tutulmamıştır. Buna göre, söz konusu tesisi kullandığı süre boyunca alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü getirilebilmektedir. Ancak, hâli hazırda zaten alıcıya ait olan bir tesisin sağlayıcıya kiralanması veya intifa hakkı tanınması ve sağlayıcının da bu tesisi tekrar asıl sahibi olan alıcıya kullandırtması durumunda, bu istisnadan yararlanmak mümkün değildir. Bir başka deyişle, sağlayıcı tesisin mülkiyetini alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden sağlanan bir ayni veya şahsi hak (kira, ariyet, üst ve intifa gibi) çerçevesinde elinde bulunduruyor ise ancak o zaman beş yıldan daha uzun bir süre için alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü getirebilir. Bu istisnanın dışında rekabet etmeme yükümlülüğünü Tebliğ'de izin verilen süre sınırını aşacak şekilde genişleten doğrudan ya da dolaylı her türlü sözleşme ve/veya uygulama Tebliğ'e aykırı olacaktır. **Tebliğ'in 5. maddesi ile getirilen bu istisna, "öncelikle ve özellikle" ilişkinin başlangıcından itibaren üçüncü şahıslardan ayni ya da şahsi haklar kapsamında taşınmazın kullanma ve/veya yararlanma hakkının alınması ve bunu müteakiben tesisin bizzat sağlayıcı tarafından işletilmesi ya da kullanma/yararlanma hakkı veren ile hiçbir bağlantısı olmayan şahıslarla bayilik ilişkisinin kurulması ile sınırlıdır.** Muafiyet kapsamındaki beş yıllık süre dolmadan; faaliyetlerin esona erdirilmesi, devralma vb. yollarla dikey anlaşmanın taraflarında değişiklik ortaya çıkması hâlinde muafiyetten yararlanılabilecek sürenin uzaması söz konusu değildir." şeklinde açıklama yer almaktadır.

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2010/2202

Karar No : 2016/3708

Dava dosyasının incelenmesinden; şikâyetçi Uslu Petrol İnş. Nak. Tic. Ltd. Şti.'nin 13.1.2010 tarihinde Rekabet Kurumu kayıtlarına giren dilekçesinde; Bursa İli, İnegöl İlçesi, Kınık Köyü mevkiindeki arazinin, Kınık Köyü Tüzel Kişiliği tarafından Efe Petrol Ürünleri Ltd. Şti. (Efe Ltd. Şti.)'ye kiralandığı, bu şirketin ise anılan arsa üzerinde bir akaryakıt istasyonu kurmak ve işletmek üzere Petline Petrol Ürünleri Ticaret A.Ş. (Petline) ile bayilik sözleşmesi yaptığı, bunun üzerine Kınık Köyü Tüzel Kişiliği'nin anılan arazinin intifa hakkını Petline'a 14.9.2000 tarihinde 20 yıllığına verdiği, daha sonra 18.1.2002 tarihinde Kınık Köyü Tüzel Kişiliği'nin Efe Ltd. Şti. ile olan kira anlaşmasını iptal ederek, anılan istasyon arazisini Yakup Keleş'e 40 yıllığına kiraladığı, sonrasında ise Yakup Keleş'in kira sözleşmesini şikâyetçiye devrettiği, şikâyetçi şirketin ise 27.3.2003 tarihinde Petline ile intifa süresinin bitim tarihi olan 14.9.2020'de sona erecek bir bayilik sözleşmesi imzaladığı ifade edilerek, geçmiş Rekabet Kurulu Kararları doğrultusunda ilgili intifa ve bayilik sözleşmesinin 18.09.2010 tarihine kadar muafiyetten yararlanabileceğine, bu tarihten sonra sözleşmeye zorlanması hâlinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem yapılabileceğine karar verilmesinin talep edildiği, Kurul tarafından; şikâyetçi ile Petline arasındaki dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen beş yıllık süreyi aşar nitelikte rekabet etmeme yükümlülüğü içerdiği, şikâyetçi ile Petline arasında 2003 yılında yapılan bayilik sözleşmesinin 2020 yılında sona ereceği, öte yandan istasyonun bulunduğu arsanın maliki olan Kınık Köyü Tüzel Kişiliği ile Petline arasında yapılan intifa sözleşmesinin de 2020 yılında sona ereceği, Tebliğ ve ilgili Kılavuz birlikte değerlendirildiğinde, bir anlaşmanın istisna kapsamında değerlendirilebilmesi için dağıtım şirketinin (sağlayıcı) ilgili akaryakıt istasyonuna ilişkin üst hakkını doğrudan malikten alması ve daha sonra bu istasyonu başka bir şahsa devretmesi şartının arandığı, Efe Ltd. Şti. ile Petline arasındaki bayilik sözleşmesi ve Kınık Köyü Tüzel Kişiliği ile Petline arasındaki intifa sözleşmesinden önce, anılan arazi üzerinde Efe Ltd. Şti.'nin malik Kınık Köyü Tüzel Kişiliğinden aldığı bir hak (kira) bulunduğu, bu nedenle, bayi ve malik arasında bir bağlantının olduğu, bu durumda anılan dikey ilişkinin istisnadan yararlanmasının olanaklı olmadığı, söz konusu dikey anlaşmanın her iki tarafın açık iradesi olmaksızın hukuken veya fiilen 18.9.2010 tarihini aşacak şekilde cebren uzatılmaya çalışılması hâlinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edileceği hususunun taraflara bildirilmesine karar verildiği, anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Taraflar arasındaki dikey anlaşma ile alıcıya yüklenen rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin tespitinde, dikey ilişkiye başlangıç teşkil eden ilk anlaşmanın yapıldığı tarihin sürenin başlangıcı olarak esas alınması, rekabet yasağı içeren bayilik sözleşmesi ile birlikte intifa, tapuya şerh edilmiş kira gibi sözleşmelerin hepsinin aynı anda ortadan kalktığı tarihin ise rekabet yasağının sona erme tarihi olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca Tebliğ ve ilgili Kılavuz birlikte değerlendirildiğinde, bir anlaşmanın istisna kapsamında değerlendirilebilmesi için dağıtım şirketinin (sağlayıcı) ilgili akaryakıt istasyonuna ilişkin üst hakkını doğrudan malikten alması ve daha sonra bu istasyonu başka bir şahsa devretmesi şartı aranmaktadır. Nitekim Kılavuz'un 36. paragrafında, Tebliğ'in 5. maddesinde

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2010/2202

Karar No : 2016/3708

dikey anlaşmalardaki rekabet etmemeye yükümlülüklerine yönelik olarak düzenlenen istisna hükmünün öncelikle ve özellikle ilişkinin başlangıcından itibaren sağlanması gerektiği, muafiyet kapsamındaki beş yıllık süre dolmadan, faaliyetlerin sona erdirilmesi, devralma vb. yollarla dikey anlaşmanın taraflarında değişiklik ortaya çıkması hâlinde muafiyetten yararlanılabilecek sürenin uzamasının söz konusu olmayacağı belirtilmiştir. Bu bakımdan, bayinin sağlayıcıdan önce ilgili istasyon üzerinde aynı veya şahsi bir hakka sahip olması hâlinde, daha sonra sağlayıcıya aynı veya şahsi hakkı veren üçüncü bir kişi ile (malik) bağlantılı olduğu kabul edilmekte ve bu tür sözleşmeler istisna kapsamında değerlendirilmemektedir. Bu çerçevede arazinin, Kınık Köyü Tüzel Kişiliği tarafından Efe Petrol Ürünleri Ltd. Şti. (Efe Ltd. Şti.)'ye kiralandığı, bu şirketin ise anılan arsa üzerinde bir akaryakıt istasyonu kurmak ve işletmek üzere Petline Petrol Ürünleri Ticaret A.Ş. (Petline) ile bayilik sözleşmesi yaptığı, bunun üzerine Kınık Köyü Tüzel Kişiliği'nin anılan arazinin intifa hakkını Petline'a 14.9.2000 tarihinde 20 yıllığına verdiği, bu durumda dikey ilişkinin öncelikle ve özellikle başlangıcından itibaren istisna için aranan şartları taşımadığı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, her ne kadar daha sonra yapılan devirler söz konusu olsa da, bayi ve malik arasında bir bağlantı mevcut olduğundan ve anılan dikey ilişkinin istisnadan yararlanmasına imkân bulunmadığından, dava konusu işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; davanın **REDDİNE**, ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 160,65-TL yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına, posta gideri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na temyiz yolu açık olmak üzere, 14.11.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye	Üye
Zümrüt	Doç. Dr. Gürsel	Mürteza	İlker	Fatih Mehmet
ÖDEN	ÖZKAN	GÜLER	SERT	ALKIŞ

Yargılama Giderleri	:	
Toplam Harç	:	92,65-TL
Posta Gideri	:	68,00-TL
Toplam	:	160,65-TL

